МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Педагогічний факультет

кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти

Свириденко Д. Б., Ревін Ф. Г., Задорожна О. М.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни

«Організація наукових досліджень»

Для другого (магістерського) рівня вищої освіти

Київ – 2026

УДК 001.891:378.147

Рецензенти:

Ольга КИВЛЮК – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії іноземних мов та соціально-гуманітарних дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія»

Ірина ШАПОШНІКОВА - кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з навчально-методичної роботи педагогічного факультету; професор кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки

Затверджено Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 12 від 28 травня 2026 року).

Свириденко Д. Б., Ревін Ф. Г., Задорожна О. М. Методичні рекомендації до семінарських занять з навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень» для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026. 32 с.

Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни «Організація наукових досліджень» спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про теоретико-методологічні засади наукової діяльності, розвиток дослідницьких умінь і навичок, а також здатності до самостійного наукового пошуку. У виданні представлено структуру семінарських занять, мету й завдання, орієнтовні питання для обговорення, практичні кейси, проблемні ситуації, рекомендовані джерела та критерії оцінювання. Методичні матеріали орієнтовані на розвиток критичного мислення, наукової комунікації, академічної доброчесності та ефективного використання сучасних цифрових інструментів у дослідницькій діяльності. Видання призначене для здобувачів вищої освіти та викладачів закладів вищої освіти.

УДК 001.891:378.147

©УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026
© Свириденко Д. Б., Ревін Ф.Г., Задорожна О.М., 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні вказівки до семінарських занять з навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень» спрямовані на поглиблення, систематизацію та закріплення теоретичних знань здобувачів освіти, а також на формування й розвиток практичних дослідницьких умінь. Вони сприяють активізації самостійної роботи, розвитку навичок наукової дискусії, аргументованого обговорення проблематики та формуванню здатності до критичного й системного аналізу наукових джерел і навчального матеріалу.

Семінарські заняття передбачають попереднє опрацювання теоретичного матеріалу, обговорення ключових питань теми, представлення доповідей, а також підсумкове оцінювання, що враховує активність здобувачів освіти та якість виконаних завдань.

Метою навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень» викладання навчальної дисципліни «*Організація наукових досліджень*» є поглиблення знань теоретичних засад науково-дослідної діяльності, опанування інструментарію її здійснення та організації, розвиток здатності здобувачів освіти до самостійного наукового пошуку, критичного мислення, аргументованого викладу результатів та їх інтеграції у майбутню професійну діяльність.

Основними ***завданнями*** вивчення дисципліни є:

- розкриття сутності та основних етапів процесу становлення пізнання, сучасних тенденцій розвитку наукової методології та цінності використання її кращих надбань;
- розвиток навичок наукового мислення, критичного опрацювання та вивчення літературних першоджерел, оволодіння засобами накопичення матеріалів;
- підвищення рівня методологічної культури, засвоєння етичних норм і цінностей в сфері науки;
- формування вмінь виокремлювати актуальну наукову проблему, навичок будувати траєкторію проведення наукового дослідження і диференційовано застосовувати оптимальні методологічні та організаційні підходи відповідно до потреб розв’язання проблеми;
- поглиблення вміння оформлювати висновки власного наукового пошуку, аргументувати їх і захищати;
- розширення універсального спектру методологічного інструментарію в контексті окремої галузі;

- формування компетентностей, що сприяють ефективній самореалізації в науково-дослідній діяльності, та вмінь творчої інтеграції отримуваних результатів у подальшій професійній діяльності.

Дані методичні вказівки підготовлено для навчально-методичного супроводу семінарських занять із дисципліни «Організація наукових досліджень».

Семінарські заняття є однією з провідних форм організації освітнього процесу, що забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичною дослідницькою діяльністю. Вони сприяють розвитку аналітичного, критичного та творчого мислення, формуванню культури наукової комунікації, удосконаленню навичок презентації результатів наукових досліджень, а також становленню компетентностей, необхідних для ефективної самореалізації у науково-дослідницькій сфері та подальшому професійному розвитку.

Організація семінарських занять ґрунтується на принципах студентоцентрованого підходу, активної пізнавальної діяльності, проблемно-проєктного навчання, поєднання теоретичного осмислення з практичною спрямованістю, партнерської взаємодії викладача і здобувачів освіти, використання традиційних та інноваційних методів навчання, а також формування відкритого, критичного та аргументованого наукового діалогу.

Методичні матеріали спрямовані на досягнення програмних результатів навчання, розвиток наукового мислення, формування навичок критичного опрацювання наукових джерел, роботи з великими масивами інформації та даних, конструювання архітектоніки наукового дослідження із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Вони також сприяють підвищенню рівня методологічної культури, засвоєнню етичних принципів наукової діяльності, формуванню вміння визначати актуальні наукові проблеми, планувати й реалізовувати дослідницьку траєкторію, добирати оптимальні методологічні підходи, формулювати та аргументовано захищати результати власного наукового пошуку.

Методичні вказівки структуровано відповідно до змістових модулів дисципліни та містять для кожної теми: мету й завдання семінарського заняття, орієнтовні питання для обговорення, рекомендовані джерела, форми і методи поточного контролю, а також перелік основних інформаційних ресурсів.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

для здобувачів вищої освіти 1 курсу магістратури
з навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень»

№ з/п	Тема семінарського заняття	Кількість годин
	Змістовий тематичний модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження.	
1.	*Семінарське заняття 1.* Сучасне наукове пізнання та теоретико-методологічні засади організації досліджень.	2
2.	*Семінарське заняття 2.* Методологія і методи наукових досліджень. Сутність понять «метод», «методика», «методологія».	2
3.	*Семінарське заняття 3.* Етос науки та науковця. Пріоритетні напрямки розвитку науки в Україні.	2
	Змістовий тематичний модуль 2. Практичний інструментарій ефективного наукового дослідження.	
4.	*Семінарське заняття 4.* Етапи науково-дослідної роботи, методологічний інструментарій наукового дослідження.	2
5.	*Семінарське заняття 5.* Робота з джерелами, наукова комунікація, аргументація та цифрова екосистема дослідника	2
	Усього	**10**

Змістовий тематичний модуль 1.
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Семінарське заняття 1.

Тема: СУЧАСНЕ НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ ТА ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ

Мета семінарського заняття: сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про сутність і специфіку сучасного наукового пізнання, його структуру, рівні та форми, а також розвинути здатність критично осмислювати наукові знання і застосовувати їх у дослідницькій діяльності з урахуванням цілей сталого розвитку як ціннісних орієнтирів сучасної науки.

Завдання семінарського заняття:

1. Розкрити сутність, основні ознаки та структуру сучасного наукового пізнання, охарактеризувати його рівні (емпіричний і теоретичний) і форми.
2. Проаналізувати особливості наукового знання, його класифікацію та відмінності від інших форм пізнання, а також визначити роль науки у вирішенні глобальних проблем людства відповідно до цілей сталого розвитку.
3. Сформувати вміння застосовувати методи наукового пізнання та здійснювати критичний аналіз наукової інформації, інтегруючи принципи сталого розвитку у власну навчально-дослідницьку діяльність.

І. Теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Сутність, ознаки та структура наукового пізнання.
2. Співвідношення понять «гносеологія» та «епістемологія».
3. Взаємозв’язок суб’єкта й об’єкта пізнання в науковому дослідженні.
4. Рівні, форми та методи наукового пізнання.
5. Основні відмінності між емпіричним і теоретичним рівнями дослідження та їх форми.
6. Вплив інтердисциплінарності й цифровізації на наукові дослідження.
7. Роль цілей сталого розвитку у формуванні наукового світогляду та дослідницьких програм.

8. Розвиток науки в Україні: наукові школи, внесок учених та інтеграція в європейський дослідницький простір.

ІІ. Ситуаційні кейси для розгляду на семінарському занятті

Кейс 1. Коли знання стає наукою?

Ситуація: Група ентузіастів без наукової освіти проводить власні експерименти й отримує цікаві результати. Вони публікують їх у соцмережах, але не дотримуються правил перевірки та повторюваності.

Проблема: Чи можна вважати таку діяльність науковим пізнанням? Які ознаки роблять знання «науковими»?

Питання для обговорення:

- Які критерії наукового пізнання (об'єктивність, системність, перевірюваність тощо)?
- Чи можна вважати «народну науку» справжньою наукою?
- Як відрізнити популяризацію знань від науки?

Кейс 2. Фундаментальне та прикладне

Ситуація: Дослідник займається вивченням рідкісних мов, не маючи на меті створення продукту чи сервісу. Інший – розробляє програму перекладу для смартфонів.

Проблема: Яка різниця між фундаментальною і прикладною наукою? Чому суспільство потребує обох?

Питання для обговорення:

- У чому полягає цінність фундаментальної науки для розвитку суспільства?
- Як прикладні дослідження можуть базуватися на фундаментальних знаннях?
- Чи варто фінансувати фундаментальні дослідження, якщо результат не очевидний одразу?

Кейс 3. Наука для сталого розвитку

Ситуація: Університет отримав грант на дослідження, пов'язане з екологічною безпекою регіону. Частина колективу хоче досліджувати лише

теоретичні аспекти, а інші наполягають на розробці практичних рекомендацій для місцевої влади.

Проблема: Як поєднати цінності сталого розвитку з науковим пошуком?

Питання для обговорення:

- Які Цілі сталого розвитку (ЦСР) можуть бути орієнтирами для наукових досліджень?
- Чи завжди наука повинна вирішувати практичні проблеми суспільства?
- Як наукове пізнання впливає на формування нових соціальних та екологічних стратегій?

III. Рекомендовані інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 848-VIII від 26.11.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text
2. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (розділ VII «Наукова діяльність»)
3. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки (схвалено розпорядженням КМУ від 23.02.2022 № 286-р). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text
4. Цілі сталого розвитку України – 2030. URL: https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku
5. Ковальчук В. В., Моїсеєв Л. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Професіонал, 2021. 248 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 208 с.
7. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник. Київ : АБУ, 2018. 480 с.
8. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : підручник для магістрів. Київ : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2021. 302 с.
9. Європейська комісія. Посібник із відкритої науки (Open Science). Переклад та адаптація. Київ : НФДУ, 2020. 64 с.
10. Національний фонд досліджень України. URL: https://nrfu.org.ua/

11. Horizon Europe (Рамкова програма ЄС з досліджень та інновацій). URL: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_uk

12. Положення про організацію наукової діяльності в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова. URL: https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz

13. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 472 с. (розділ «Основи науково-дослідної роботи студентів»)

14. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Київ : Академвидав, 2018. 208 с.

15. Бондаренко В. Д., Ванюшкін В. В., Семенюк С. Б. Цифрова трансформація науки: виклики та перспективи. *Наука та інновації.* 2022. Т. 18, № 3. С. 5–18.

Семінарське заняття 2
Тема: МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Мета семінарського заняття: сформувати у здобувачів освіти системне розуміння методології науки як теоретичної основи дослідницької діяльності та методів наукових досліджень; розвинути здатність обґрунтовано добирати й застосовувати методи відповідно до мети, завдань і логіки власного дослідження.

Завдання семінарського заняття:

1. Розкрити сутність методології науки, її рівні (філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий) та функції у процесі наукового пізнання.
2. Проаналізувати класифікацію методів наукових досліджень (теоретичні, емпіричні, математико-статистичні), їх можливості та обмеження.
3. Сформувати вміння здійснювати обґрунтований вибір і комбінування методів дослідження відповідно до проблеми, мети, завдань, об’єкта і предмета дослідження.

І. Теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Співвідношення понять «метод», «методика» та «методологія» в структурі наукового дослідження.
2. Рівні методології наукового дослідження та їх характеристика (фундаментальний, загальнонауковий, конкретно-науковий).
3. Значення методологічної культури дослідника для організації наукового дослідження.
4. Засадничі критерії та вимоги до формулювання теми наукового дослідження.
5. Формування наукової проблеми та її співвідношення з темою дослідження.
6. Категоріальний апарат наукового дослідження.
7. Визначення об’єкта і предмета наукового дослідження.
8. Формулювання мети та завдань наукового дослідження.

9. Класифікація наукових досліджень: фундаментальні, прикладні, пошукові, описові та пояснювальні.

10. Якісні та кількісні методи наукового дослідження: сутність і застосування.

11. Етапи життєвого циклу наукового дослідження та планування ресурсів і часу.

12. Структура наукового напряму дослідження та роль наукових шкіл у його розвитку.

ІІ. Ситуаційні кейси для розгляду на семінарському занятті

Кейс 1. Плутанина у термінах

Ситуація: Магістрант, готуючи вступ до наукової роботи, написав, що методологія дослідження – це використання опитувальника й анкетування, а метод – загальний підхід до вивчення об’єкта. Під час захисту викладач зауважив, що здобувач переплутав базові поняття.

Проблема: У чому полягає різниця між поняттями «методологія», «метод» і «методика» та чому їх неправильне розмежування ускладнює проведення наукового дослідження?

Питання до обговорення:

- У чому різниця між поняттями метод, методика та методологія?
- Чому важливо чітко розрізняти ці терміни у науковій роботі?

Кейс 2. Вибір рівня методології

Ситуація: Дослідник вирішив вивчати феномен академічної доброчесності. Він застосував лише конкретно-науковий рівень (наприклад, опитування студентів), але у висновках заявив про глобальні тенденції у світовій освіті.

Проблема: Чому використання лише конкретно-наукового рівня дослідження без належного теоретичного узагальнення призводить до некоректних висновків про глобальні освітні тенденції?

Питання до обговорення:

- На якому рівні методології (фундаментальному, загальнонауковому чи конкретно-науковому) варто формулювати такі узагальнення?

- Як уникнути невідповідності між рівнем методології та масштабом висновків?

Кейс 3. Кількісні чи якісні методи?

Ситуація: Група студентів отримала завдання дослідити причини низької мотивації школярів до читання. Частина студентів наполягала на проведенні анкетування (кількісний метод), інші – на інтерв'ю та аналізі творів учнів (якісний метод).

Проблема: Як забезпечити методологічну узгодженість у виборі кількісних і якісних методів дослідження для комплексного вивчення педагогічного явища?

Питання до обговорення:

- Які переваги й обмеження має кожен із методів?
- Чи можливе їх поєднання? Якщо так, то в якій послідовності доцільніше?

Кейс 4. Системний підхід у дослідженні

Ситуація: Дослідник аналізує ефективність освітньої реформи лише за результатами НМТ, ігноруючи економічні, соціальні та культурні чинники. Колеги критикують його за поверховість.

Проблема: Чому оцінювання ефективності освітньої реформи лише за одним показником є недостатнім і як врахування різних чинників впливає на об'єктивність наукових висновків?

Питання до обговорення:

- Як застосування системного підходу змінило б хід дослідження?
- Які взаємозв'язки слід врахувати для комплексного аналізу?

III. Рекомендовані інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 848-VIII від 26.11.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text

2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник. Київ : АБУ, 2018. 480 с.

3. Ковальчук В. В., Моїсеєв Л. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Професіонал, 2021. 248 с.

4. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 208 с.

5. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : підручник для магістрів. Київ : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2021. 302 с.

6. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Київ : Академвидав, 2018. 208 с.

7. Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 8-ме вид. Київ : Ліра-К, 2021. 312 с.

8. Ядов В. А. Стратегія соціологічного дослідження. Опис, пояснення, розуміння соціальної реальності. (Будь-яке видання – для розуміння кількісних і якісних методів).

9. Національний фонд досліджень України: грантові програми та вимоги до дослідницьких проєктів. URL: https://nrfu.org.ua/

10. Положення про організацію наукової діяльності в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова. URL: https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz

11. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 472 с. (розділи з методології педагогічних досліджень).

12. Морозов В. П. Синергетика як методологія дослідження складних систем. *Філософія науки.* 2020. № 2. С. 34–48.

13. Системний аналіз: навчальний посібник / за ред. І. В. Стеценка. Київ : НТУУ «КПІ», 2019. 240 с.

Семінарське заняття 3

Тема: ЕТОС НАУКИ ТА НАУКОВЦЯ. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ НАУКИ В УКРАЇНІ

Мета семінарського заняття: сформувати у здобувачів освіти цілісне уявлення про етос науки та науковця як систему моральних норм і цінностей наукової діяльності, а також ознайомити з пріоритетними напрямами розвитку

науки в Україні; розвинути здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності та усвідомлювати соціальну відповідальність науковця в сучасних умовах.

Завдання семінарського заняття:

1. Розкрити сутність етосу науки, його основні принципи (універсалізм, колективізм, безкорисливість, організований скептицизм) та їх значення для формування культури наукової діяльності.
2. Проаналізувати етичні засади діяльності науковця, принципи академічної доброчесності та типові порушення в науковій сфері.
3. Охарактеризувати пріоритетні напрями розвитку науки в Україні, визначити їх зв'язок із суспільними потребами та глобальними викликами, а також роль науковця у їх реалізації.

І. Теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Поняття «етос науки» та етичні засади діяльності науковця.
2. Основні етичні принципи здійснення наукового дослідження та їх практичне застосування.
3. Міжнародні та національні етичні кодекси науковців.
4. Нормативно-правове забезпечення етики наукової діяльності в Україні та Європі.
5. Впровадження міжнародних етичних стандартів у наукову діяльність в Україні.
6. Роль етичних комітетів у забезпеченні доброчесності наукових досліджень.
7. Моральна відповідальність ученого за результати наукової діяльності.
8. Аксіологічні виміри науки: позитивні та негативні наслідки науково-технічного прогресу.
9. Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки в Україні та механізми їх реалізації.
10. Державна політика, управління та фінансування наукової діяльності в Україні.

11. Глобалізаційні процеси, цифровізація та їх вплив на розвиток науки у XXI столітті.

12. Розвиток наукової комунікації та сучасні виклики (екологізація, Індустрія 4.0, підтримка молодих науковців).

ІІ. Проаналізуйте подані проблемні ситуації та дайте обґрунтовані відповіді

Ситуація 1. Поняття етосу науки.

Здобувач вищої освіти пише дослідження, де стикається з дилемою: подати результати так, щоб вони виглядали більш «успішними» і мали шанси на публікацію, чи залишити реальні, але менш вражаючі дані. Як у цій ситуації проявляється етос науки?

Ситуація 2. Етос науковця. Етичний кодекс науковця.

У науковому колективі виникає суперечка щодо включення до списку авторів дослідження керівника, який не брав активної участі в роботі. Чи відповідає це етичному кодексу науковця?

Ситуація 3. Моральна відповідальність науковця

Дослідник отримав результати, які можуть бути використані як для розвитку медицини, так і для створення небезпечних технологій. Наскільки він несе моральну відповідальність за можливе використання свого відкриття?

Ситуація 4. Академічна доброчесність

Здобувач освіти використовує штучний інтелект (ШІ) для написання частини магістерської роботи, не позначаючи це у списку джерел. Чи можна вважати це порушенням принципів академічної доброчесності? Опішить плюси та мінуси використання ШІ як інструменту в наукових дослідженнях.

III. Рекомендовані інформаційні ресурси:

1. Борисенко Н. Д. *Методика проведення наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., допов. і випр. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2024. 74 с. URL: https://eprints.zu.edu.ua/42408/1/1.pdf (дата звернення: 20.05.2025).

2. Галян О. В. *Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність* : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 38 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23022/1/halian_dobroch_2023.pdf (дата звернення: 20.05.2025).

3. *Положення про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова* [Електронний ресурс]. Київ, 2024. URL: https://udu.edu.ua/nauka/antyplahiat (дата звернення: 20.05.2025).

4. *Про авторське право і суміжні права* : Закон України від 23.03.2017 № 1977-VIII [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text (дата звернення: 20.05.2025).

5. Староста В. І. *Методологія наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. для самост. роботи здобувачів освіти. 2-ге вид., випр. і допов. Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023. 72 с. URL: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/3429 (дата звернення: 20.05.2025).

6. Ягоднікова В. *Організація науково-дослідницької діяльності як чинник формування науково-дослідницької культури майбутніх учителів // Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2024. № 1(29). С. 126–131. doi: 10.31499/2307-4914.1(29).2024.305106 (дата звернення: 20.05.2025).

7. Навчальна платформа Study.NAZK. URL : https://study.nazk.gov.ua/kursi/courses/

Змістовий тематичний модуль 2.
ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЕФЕКТИВНОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Семінарське заняття 4
Тема: ЕТАПИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ, МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета семінарського заняття: сформувати у здобувачів освіти системне уявлення про етапи науково-дослідної роботи та методологічний інструментарій дослідження, розвинути здатність логічно проєктувати дослідницький процес, обґрунтовано добирати методи та організовувати власну наукову діяльність.

Завдання семінарського заняття:

1. Охарактеризувати основні етапи науково-дослідної роботи (від постановки проблеми до інтерпретації результатів) та їх логічну послідовність.
2. Проаналізувати сутність і структуру методологічного інструментарію наукового дослідження, зокрема систему методів, підходів і засобів пізнання.
3. Сформувати вміння застосовувати методологічний інструментарій у процесі планування та реалізації власного дослідження, обґрунтовуючи вибір методів відповідно до мети, завдань і предмета дослідження.

І. Теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Логіка наукового дослідницького циклу: сутність та основні елементи.
2. Взаємозв’язок теоретичної та емпіричної складових у науковому дослідженні.
3. Наукова обґрунтованість результатів як вимога до дослідницького процесу.
4. Формулювання наукової проблеми та підходи до обґрунтування її актуальності.
5. Логіка побудови гіпотези в структурі наукового дослідження.
6. Дизайн наукового дослідження: сутність, типи та етапи розроблення.
7. Сучасні цифрові інструменти збору та обробки наукових даних.

8. Використання статистичних пакетів (SPSS, R, JASP, Stata, Python) у наукових дослідженнях.

9. Штучний інтелект та аналіз великих масивів даних у дослідницькій діяльності.

10. Сервіси штучного інтелекту для пошуку, аналізу та узагальнення наукових джерел.

11. Етичні аспекти та ризики використання штучного інтелекту в наукових дослідженнях.

12. Роль наукової творчості, критичного мислення та дослідницької культури у забезпеченні якості наукових результатів.

II. Практичне завдання:

1. Сформулюйте тему власного наукового дослідження. Визначте ключові слова, що відносяться до обраної теми. Сформулюйте мету дослідження.

2. Запропонуйте методи дослідження, які будете використовувати у власному дослідженні.

3. Визначте об’єкт та предмет дослідження.

III. Рекомендовані інформаційні ресурси:

1. Ковальчук В. В., Моїсеєв Л. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Професіонал, 2021. 248 с.

2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 208 с.

3. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : підручник для магістрів. Київ : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2021. 302 с.

4. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Київ : Академвидав, 2018. 208 с.

5. Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 8-ме вид. Київ : Ліра-К, 2021. 312 с.

6. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник. Київ : АБУ, 2018. 480 с.

7. Європейський кодекс поведінки щодо доброчесності досліджень (ALLEA). Переклад українською. Київ : НФДУ, 2019. 24 с. (розділ щодо використання цифрових інструментів та ШІ).

8. Національний фонд досліджень України: рекомендації щодо використання ШІ в наукових проєктах. URL: https://nrfu.org.ua/

9. Elicit: AI research assistant. URL: https://elicit.com/

10. ResearchRabbit: literature mapping tool. URL: https://www.researchrabbit.ai/

11. Scite: smart citations. URL: https://scite.ai/

12. Semantic Scholar. URL: https://www.semanticscholar.org/

13. Mendeley Cite AI. URL: https://www.mendeley.com/

14. Grammarly / LanguageTool. URL: https://www.grammarly.com/, https://languagetool.org/

15. Canva AI / Tome AI / PowerPoint Designer – для презентацій.

16. Положення про академічну доброчесність Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (щодо використання ШІ). URL: https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz

17. Сучасні підходи до обґрунтування актуальності, новизни та практичної значущості дослідження : метод. рек. / уклад. І. В. Стеценко. Київ : НТУУ «КПІ», 2022. 36 с.

Семінарське заняття 5
Тема: РОБОТА З ДЖЕРЕЛАМИ, НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ, АРГУМЕНТАЦІЯ ТА ЦИФРОВА ЕКОСИСТЕМА ДОСЛІДНИКА

Мета семінарського заняття: сформувати у здобувачів освіти системне розуміння роботи з науковими джерелами, принципів наукової комунікації та аргументації, а також можливостей цифрової екосистеми дослідника; розвинути вміння здійснювати ефективний пошук, критичний аналіз і коректне використання наукової інформації з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Завдання семінарського заняття:

1. Охарактеризувати підходи до пошуку, відбору, аналізу та систематизації наукових джерел у цифровому середовищі, зокрема з використанням наукометричних баз даних і репозиторіїв відкритого доступу.

2. Проаналізувати особливості наукової комунікації та аргументації, включаючи структуру наукового тексту, логіку побудови аргументів, правила цитування, бібліографічного оформлення та використання менеджерів літератури.

3. Сформувати вміння застосовувати інструменти цифрової екосистеми дослідника (наукометричні сервіси, системи перевірки текстових збігів, ШІ-інструменти) з дотриманням принципів академічної доброчесності та критичної оцінки наукової інформації.

І. Теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Наукова інформація та критерії її достовірності в умовах цифрового середовища.
2. Пошук, відбір, аналіз і систематизація наукових джерел.
3. Міжнародні наукометричні бази даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar, ERIC, PubMed, JSTOR): можливості та особливості використання.
4. Робота з повнотекстовими науковими платформами (SpringerLink, ScienceDirect, Wiley Online Library, Taylor & Francis).
5. Репозиторії відкритого доступу (DOAJ, Zenodo, arXiv): переваги та обмеження у наукових дослідженнях.
6. Бібліографічне управління та використання менеджерів літератури (Zotero, Mendeley, EndNote).
7. Основні стилі цитування та принципи їх вибору відповідно до галузі знань і вимог видання.
8. Академічна доброчесність: принципи та типові порушення у науковій діяльності.
9. Інструменти перевірки текстових збігів (Unicheck, StrikePlagiarism, Turnitin) та інтерпретація їх результатів.
10. Наукометричні показники (h-індекс, імпакт-фактор, цитованість): можливості та обмеження.
11. Структура та аргументаційна логіка наукового тексту.
12. Цифрова екосистема дослідника: інтеграція інструментів для ефективної наукової комунікації та роботи з інформацією.

ІІ. Проаналізуйте подані проблемні ситуації та дайте обґрунтовані відповіді

Ситуація 1. Достовірність наукової інформації

Магістрант активно використовує джерела з відкритого доступу, зокрема матеріали з блогів, репозиторіїв та сайтів без рецензування, аргументуючи це їхньою актуальністю та доступністю.

Проблема: як визначити наукову цінність і достовірність джерел у цифровому середовищі та уникнути використання ненадійної інформації?

Ситуація 2. Надлишок інформації та її систематизація

Під час підготовки дослідження здобувач зібрав велику кількість наукових джерел, але не може ефективно їх структурувати, що ускладнює написання теоретичного розділу.

Проблема: яким чином організувати, систематизувати та керувати великим масивом наукової інформації?

Ситуація 3. Академічна доброчесність і використання джерел

У науковій роботі виявлено значний відсоток текстових збігів, частина яких пов’язана з некоректним цитуванням і відсутністю посилань.

Проблема: як забезпечити дотримання принципів академічної доброчесності та правильно працювати з науковими текстами?

Ситуація 4. Інтерпретація наукометричних показників

Дослідник обирає джерела лише за високим імпакт-фактором журналу, ігноруючи зміст статей та їх відповідність темі дослідження.

Проблема: як коректно використовувати наукометричні показники при відборі джерел і уникати формального підходу?

Ситуація 5. Побудова аргументації

У тексті наукової роботи наведено загальні твердження без достатньої кількості доказів, прикладів і посилань на наукові джерела.

Проблема: як забезпечити логічність, доказовість і переконливість наукового викладу?

Ситуація 6. Використання цифрових інструментів і ШІ

Здобувач активно використовує цифрові сервіси та інструменти штучного інтелекту для пошуку і узагальнення інформації, але не завжди перевіряє отримані результати.

Проблема: як ефективно та етично використовувати цифрові інструменти і ШІ у наукових дослідженнях?

III. Рекомендовані інформаційні ресурси

1. Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 2811-IX від 01.12.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text
2. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 (стаття про академічну доброчесність). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с.
4. Європейський кодекс поведінки щодо доброчесності досліджень (ALLEA). Переклад українською. Київ : НФДУ, 2019. 24 с.
5. Scopus. URL: https://www.scopus.com/
6. Web of Science. URL: https://www.webofscience.com/
7. Google Scholar. URL: https://scholar.google.com/
8. Zotero. URL: https://www.zotero.org/
9. Mendeley. URL: https://www.mendeley.com/
10. EndNote. URL: https://endnote.com/
11. Unicheck. URL: https://www.unicheck.com/uk
12. StrikePlagiarism. URL: https://strikeplagiarism.com/
13. Turnitin. URL: https://www.turnitin.com/
14. ORCID. URL: https://orcid.org/
15. ResearchGate. URL: https://www.researchgate.net/
16. Publons (Web of Science). URL: https://publons.com/
17. Academia.edu. URL: https://www.academia.edu/
18. DOAJ (Directory of Open Access Journals). URL: https://doaj.org/
19. Zenodo. URL: https://zenodo.org/
20. arXiv.org. URL: https://arxiv.org/
21. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : підручник для магістрів. Київ : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2021. 302 с. (розділи з наукометрії, роботи з джерелами, академічної доброчесності).

22. Ярошенко Т. В. Відкрита наука: європейські практики та українські перспективи. Київ : НаУКМА, 2021. 168 с.

23. Положення про академічну доброчесність Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. URL: https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz

ФОРМИ І МЕТОДИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Форми поточного контролю: *модульні контрольні роботи.*

Методи поточного контролю: *усне опитування, практичні кейси.*

Форма підсумкового контролю: *залік*

Методи підсумкового контролю: *заліковий тест для заочної форми навчання*

Розрахунок рейтингових балів за видами контролю (Денна ф.н.)

№ п/п	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Виконання завдань до семінарських занять (практичні кейси та відповіді на теоретичні питання)	15	5	75
2.	Виконання індивідуального завдання з теми магістерського дослідження	5	1	5
3.	Модульні контрольні роботи з курсу	10	2	20
Підсумковий рейтинговий бал				**100**

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та модульного контролів (Заочна ф.н.)

№ п/п	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Виконання завдань до семінарських занять (практичні кейси та відповіді на теоретичні питання)	20	2	40
2	Виконання індивідуального завдання	20	1	60
3	Підсумковий заліковий тест	40	1	40
Підсумковий рейтинговий бал				**100**

**Здобувачам можуть зараховуватися бали за неформальну освіту (участь у професійних семінарах, вебінарах, тренінгах тощо) з відповідних тем курсу (замість окремих видів*

практичної чи самостійної роботи з курсу). Для цього студенти мають представити сертифікат учасника/учасниці і підготувати короткий звіт-аналіз опрацьованих питань.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

1.1. Критерії оцінювання виконання здобувачем вищої освіти модульних контрольних робіт. Передбачено виконання 2 модульних контрольних робіт, за які здобувач вищої освіти отримує до 2*10=20 балів. Модульні контрольні роботи складаються з 20 тестових питань і п’яти відповідей, одна з яких правильна. Модульні контрольні роботи знаходяться на платформі https://dle.udu.edu.ua/ на сторінці навчальної дисципліни «Організація наукових досліджень».

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
9-10	ставиться за правильні відповіді на 17-20 питань модульної контрольної роботи;
7-8	ставиться за правильні відповіді на 14-16 питань модульної контрольної роботи;
5-6	ставиться за правильні відповіді на 9-12 питань модульної контрольної роботи;
0-4	ставиться за правильні відповіді на 1-8 питань модульної контрольної роботи.

1.2. Критерії оцінювання створення здобувачем вищої освіти усних відповідей під час семінарського заняття. Програмою дисципліни передбачено 5 семінарських занять, кожне з яких оцінюється від 0 до 15 балів.

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
13-15	Відповідь вичерпна, глибока, системна та науково обґрунтована. Чітко простежується логіка викладу, аргументація підкріплена прикладами, можливе посилання на наукові джерела. Виявлено високий рівень аналітичного та критичного мислення. Студент активно веде дискусію, формулює власні судження та демонструє міждисциплінарні зв'язки.
10-12	Відповідь повна, логічна та аргументована. Продемонстровано розуміння теоретичного матеріалу, використано наукову термінологію. Наявні елементи аналізу й узагальнення. Студент активно долучається до обговорення, здатний відповідати на додаткові запитання.
7-9	Відповідь у цілому правильна, але не повністю розкриває питання. Знання основних понять на достатньому рівні, проте бракує глибини аналізу. Відповідь логічна, але недостатньо аргументована. Студент бере участь у дискусії, але пасивно.
4-6	Відповідь частково розкриває зміст питання, має поверховий характер. Знання фрагментарні, наявні неточності. Логіка викладу порушена, аргументація слабка. Використання наукової термінології обмежене. Участь у дискусії мінімальна.
0-3	Відповідь відсутня або фрагментарна, не розкриває суті питання. Допущено суттєві помилки у визначеннях і поняттях. Відсутнє розуміння матеріалу, аргументація та логіка викладу. Студент не бере участі в обговоренні.

Рівень відповідності критеріям оцінювання за освітній компонент

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

До початку залікової сесії екзаменаційної сесії здобувач повинен набрати мінімум **35 балів**. Якщо здобувач не отримав 35 балів, у наступному семестрі він проходить цю навчальну дисципліну повторно на платній основі.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<table>
<tr><td rowspan="2">Статистичний розподіл позитивних оцінок (%)</td><td rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</td><td rowspan="2">Оцінка ECTS</td><td colspan="2">Оцінка за національною шкалою</td></tr>
<tr><td>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</td><td>для заліку</td></tr>
<tr><td>5%</td><td>90 – 100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr>
<tr><td>10%</td><td>80-89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>35%</td><td>70-79</td><td>C</td></tr>
<tr><td>30%</td><td>65-69</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>25%</td><td>60-64</td><td>E</td></tr>
<tr><td></td><td>35-59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr>
<tr><td></td><td>0-34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього</td><td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього</td></tr>
</table>

			компонента	компонента

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ

1. Бабійчук С. М., Задорожна О. М., Томченко О. В. Потенціал технологій ГІС та ДЗЗ для розвитку дослідницької компетентності майбутніх педагогів // *Освітній дискурс : збірник наукових праць* / Голов. ред. О. П. Кивлюк, Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука-те нології-інформація», Випуск 54 (5-6), 2025. С.93-106. Doi 10.33930/ed.2019.5007.54(5-6)-10. URL: https://www.journal-discourse.com/uk/arkhiv/2025-rik/

2. Борисенко Н. Д. *Методика проведення наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., допов. і випр. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2024. 74 с. URL: https://eprints.zu.edu.ua/42408/1/1.pdf (дата звернення: 20.05.2025).

3. Галян О. В. *Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність* : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 38 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/23022/1/halian_dobroch_2023.pdf (дата звернення: 20.05.2025).

4. Ковтун Н. *Методологія наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. для магістрантів спец. 033 «Філософія». 2-ге вид., допов. і доопрац. Житомир, 2024. 130 с. URL: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/5861 (дата звернення: 20.05.2025).

5. Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. *Методологія та організація наукових досліджень* : метод. реком. до практ. занять та самост. роботи. Одеса : Ун-т Ушинського, 2025. 82 с. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/21657 (дата звернення: 20.05.2025).

6. Мартинюк О. М. *Академічне письмо* : конспект лекцій : навч.-метод. вид. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20241/1/akadem_mart.pdf (дата звернення: 20.05.2025).

7. Момот О. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. Полтава : ПП «Астрая», 2023. 99 с. URL: https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0058266.pdf (дата звернення: 20.05.2025).

8. *Основи наукових досліджень* : конспект лекцій / уклад. О. А. Шуменко. Суми : Сумський держ. ун-т, 2025. 74 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/98583 (дата звернення: 20.05.2025).

9. *Основи наукових досліджень* : підручник / І. Ш. Невлюдов, Ю. М. Олександров, А. О. Андрусевич, О. О. Чала ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. Prague : OKTAN PRINT, 2024. 468 с. DOI: 10.46489/ONDNP-24-12. URL: https://openarchive.nure.ua/handle/document/28574 (дата звернення: 20.05.2025).

10. *Положення про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова* [Електронний ресурс]. Київ, 2024. URL: https://udu.edu.ua/nauka/antyplahiat (дата звернення: 20.05.2025).

11. *Про авторське право і суміжні права* : Закон України від 23.03.2017 № 1977-VIII [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text (дата звернення: 20.05.2025).

12. *Про вищу освіту* : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (ред. від 2017 р.) [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (дата звернення: 20.05.2025).

13. *Про науково-технічну інформацію* : Закон України від 25.06.1993 № 3322-XII (ред. станом на 19.04.2014) [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text (дата звернення: 20.05.2025).

14. *Про наукову і науково-технічну діяльність* : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII (ред. від 06.04.2022) [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text (дата звернення: 20.05.2025).

15. *Про наукову і науково-технічну експертизу* : Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР (ред. від 16.10.2020) [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 20.05.2025).

16. *Про освіту* : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII (ред. від 06.04.2022) [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 20.05.2025).

17. *Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні* : Закон України від 01.02.2022 № 2031-IX [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2031-20#Text (дата звернення: 20.05.2025).

18. *Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки* : Закон України від 11.07.2001 № 2623-III (зі змінами) [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text (дата звернення: 20.05.2025).

19. Староста В. І. *Методологія наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. для самост. роботи здобувачів освіти. 2-ге вид., випр. і допов. Ужгород : ДВНЗ

«Ужгородський національний університет», 2023. 72 с. URL: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/handle/123456789/3429 (дата звернення: 20.05.2025).

20. Ягоднікова В. *Організація науково-дослідницької діяльності як чинник формування науково-дослідницької культури майбутніх учителів // Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2024. № 1(29). С. 126–131. doi: 10.31499/2307-4914.1(29).2024.305106 (дата звернення: 20.05.2025).

21. Svyrydenko D., Revin F. The Potential of Science Education for Development of Responsible Citizenship in Ukraine. *Studia Warminskie*, 2024, Vol.61, pp.157-172. DOI: 10.31648/sw.10791. (дата звернення: 20.05.2025).

Інформаційні ресурси:

1. Навчальна платформа Study.NAZK. URL: https://study.nazk.gov.ua/kursi/courses/

2. Сайт відділу міжнародних зв'язків УДУ імені Михайла Драгоманова. URL: https://udu.edu.ua/universytet/mizhnarodne-spivrobitnytstvo

3. Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України. https://dntb.gov.ua/

4. Сайт Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки. URL: http://www.kdpu-nt.gov.ua/

5. Сайт Міністерства освіти і науки України. https://mon.gov.ua

6. Сайт Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. https://udu.edu.ua/

7. Сайт Наукової бібліотеки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. https://enpuir.udu.edu.ua/home

8. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. http://nbuv.gov.ua/node/1539

9. Сайт Національної ради України з питань розвитку науки і технологій. https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-ukrayini-z-pitan-rozvitku-nauki-i-tehnologij

10. Сайт Національного фонду досліджень України. URL: https://nrfu.org.ua/

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА 3

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ 5

Змістовий тематичний модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ 6

Змістовий тематичний модуль 2. ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЕФЕКТИВНОГО НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ 17

ФОРМИ І МЕТОДИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ 24

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ 29

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

(українською мовою)

Укладачі:

СВИРИДЕНКО Денис, завідувач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти, педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філософських наук, професор.

РЕВІН Фрол, старший викладач кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат педагогічних наук;

ЗАДОРОЖНА Ольга, доцент кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент.